

Reactie gemeente Maastricht op internetconsultatie wetsvoorstel passende eigen bijdrage HbH

1. Advies 1: Leg een eigen bijdrage op aan alle huishoudens, dus ook aan de nu vrijgestelde groep niet-AOW gerechtigde meerpersoonshuishoudens

Het kabinet heeft indertijd een specifieke koopkrachtmaatregel ingevoerd voor niet-AOW gerechtigde meerpersoonshuishoudens. Zij betalen nu geen abonnementstarief en vanaf 1 januari 2025 ook geen passende eigen bijdrage voor HbH omdat het kabinet in het nieuwe wetsvoorstel vasthoudt aan deze uitzondering. Deze uitzondering leidt tot onbegrip bij gemeenten en bij overige cliënten. Allereerst vanuit het gelijkheidsbeginsel, maar ook vanwege financiële eigen kracht; de groep niet-AOW gerechtigde meerpersoonshuishoudens behoort in de regel tot de meer draagkrachtige groep. Daarom is het advies om deze uitzonderingspositie voor de groep niet-AOW gerechtigde meerpersoonshuishoudens uit het wetsvoorstel te schrappen.

2. Advies 2: Kies voor een lager percentage als startpunt voor de inkomensafhankelijke eigen bijdrage

Voor invoering van het abonnementstarief lag het startpunt van de inkomensafhankelijke eigen bijdrage op ongeveer 120% van het sociaal minimum. Vanuit dat perspectief is het nu voorliggende voorstel – startpunt bij 185% sociaal minimum – flink ruimer. Onduidelijk is dan ook of dit voorstel minimaal leidt tot het feitelijk terugbrengen van de kosten met de taakstellende uitname van 95 mln. structureel. Daarbij komt ook het bezwaar dat er voor inwoners opnieuw een nieuwe inkomensgrens in het leven wordt geroepen. Beter is het om hier uniformiteit te zoeken c.q. aan te sluiten bij grenzen die in de regel bij minimele worden gehanteerd (vaak 120%).

3. Advies 3: Geen taakstellende uitname uit het Gemeentefonds

Bij de invoering van het abonnementstarief zijn de (financiële) effecten daarvan onderschat door het Rijk. Dit blijkt uit de vierde meting van de monitor abonnementstarief (onderzoeksbureau Significant). Gemeenten waren o.a. hierdoor genoodzaakt om de Wmo-uitgaven terug te dringen via ingrijpende bezuinigingsmaatregelen. In voorliggend voorstel wordt opnieuw een aanname gedaan over een mogelijk effect hetgeen direct vertaald wordt in een taakstellende uitname van 95 mln. uit het Gemeentefonds. Gezien deze voorgeschiedenis is deze aanpak ongelukkig. Daarbij is de totstandkoming van de 95 mln. niet inzichtelijk. Gemeenten zullen in 2023 en 2024 dan ook waarschijnlijk anticiperen op deze uitname via hun beleid en niet afwachten of het door het Rijk beoogde effect in 2025 ook daadwerkelijk zal optreden. Gemeenten kunnen dat risico immers niet lopen gezien de druk op het budget. Dit anticiperen door gemeenten zal leiden tot nieuwe onrust onder inwoners. Om dit te voorkomen is ons advies om vooraf geen uitname uit het Gemeentefonds te doen, maar het effect van de wetswijziging te monitoren en dit eventueel achteraf financieel te vertalen.

4. Advies 4: verruim de nieuwe eigen bijdrageregeling naar alle voorzieningen waar nu het abonnementstarief voor geldt

Het wetsvoorstel beperkt de ruimere eigen bijdrageinning tot enkel de dienstverlening HbH. Dit omdat het abonnementstarief in die dienstverlening tot de grootste aanzuigende werking heeft geleid. Bij de overige Wmo-voorzieningen is deze aanzuigende werking echter niet afwezig, zo blijkt ook uit de monitor abonnementstarief. Daarnaast is het ook voor het draagvlak onder inwoners beter als ook bij andere voorzieningen naar inkomen wordt gekeken (bijv. woningaanpassingen in eigendomswoningen).

5. Advies 5: Indexeer de minimale bijdrage eenmalig over de periode 2020-2024

Het abonnementstarief is vanaf 2020 gesteld op maximaal 19,- per maand en tot op heden ongewijzigd. Dat is merkwaardig aangezien alle overige kosten wel stijgen c.q. geïndexeerd worden. De dekkinggraad van de baten uit bijdragen wordt daardoor steeds lager. Advies is dan ook om het abonnementstarief c.q. de minimale eigen bijdrage per 1 januari 2025 te indexeren met CPI over de periode 2020 t/m 2024.

6. Advies 6: Investeer vooraf voldoende in het CAK

Bij de invoering van het abonnementstarief bleek het CAK onvoldoende in staat om deze gewijzigde systematiek uit te voeren. Gedurende de eerste 9 maanden werden daardoor geen facturen verstuurd door het CAK. Inwoners ontvingen vervolgens een stapelfactuur over 10 maanden, hetgeen tot betalingsproblemen heeft geleid. En tot veel vragen en geuite frustratie van inwoners bij hun gemeenten. Gezien het feit dat het indertijd een forse versimpeling van de dienstverlening van het CAK betrof en het nu voorliggende wetsvoorstel een uitbreiding van de dienstverlening betreft, willen wij oproepen om alles-op-alles te zetten dat deze situatie zich nu niet herhaalt bij het CAK.